

NƯỚC TRONG NƯỚC ĐỤC

Ngày xưa, ở một ngôi nhà nọ có hai vợ chồng sinh được hai cậu con trai kháu khỉnh. Hai anh em thì ngày càng lớn lên trong khi bố mẹ thì ngày càng già yếu. Trước khi mất, người mẹ nói:

- Sau khi mẹ mất, các con hãy đi theo nước trong, có nhà cửa, có người sinh sống, chớ đi theo nước đục, chỉ có khí, vượn thôi.

Người mẹ vừa nói dứt câu thì tắt thở, hai anh em côi cút dưới túp lều rách nát. Về sau, hai anh em vì quá nghèo khổ nên phải gói com đi tìm người nuôi. Qua bao gian khổ, hai anh em tới một ngã ba sông, bên phải là nước đục, bên trái là nước trong. Em bảo:

- Anh ơi! Mẹ bảo đi theo nước trong, đừng đi nước đục.

Anh cãi:

- Đi nước đục, chớ đi nước trong.

Hai anh em cứ cãi nhau mãi, đến lúc sau thì phải chia hành lí, anh đi theo nước đục còn em thì đi theo nước trong. Qua mấy ngày rông rã khắp khu rừng thì người em thấy phía xa có buôn làng, đứng lúc đó trời cũng đã tối. Chàng ghé tới một ngôi nhà đang bốc khói thì thấy một cô gái đang nấu com. Cô gái ấy trông rất xinh đẹp và dịu dàng. Tối đến bà mẹ hỏi chàng:

- Cậu đến đây để làm gì?

Chàng trai thưa:

- Dạ thưa bác, tại vì bố mẹ con mất sớm nên chỉ có hai anh em con côi cút một mình.
- Thế anh con đâu?

Chàng trai nghẹn ngào:

- Anh con đi theo dòng nước đục, còn con đi theo dòng nước trong thì tới đây.

Bà cụ nghe chàng nói thì động lòng thương bèn nhận chàng làm con nuôi của bà. Chàng trai mừng rỡ biết ơn, ra sức chăm rẫy chăm vườn, nuôi dưỡng bà cùng người con gái. Hai người thành gái thành trai, đến tuổi lấy vợ lấy chồng. Người mẹ trước lúc mất dặn dò:

- Hai con hãy lấy nhau làm vợ chồng.

Nhớ lời mẹ dặn, hai người lấy nhau, cùng nhau nuôi con, trồng lúa, gia đình ai cũng thương yêu nhau. Có cuộc sống hạnh phúc, ấm no thì người em càng nhớ đến anh nhiều hơn, không biết bây giờ anh đang ở đâu, cuộc sống như thế nào? Người em liền bàn với vợ đi tìm anh để đón anh về ở cùng một nhà. Người vợ không những đồng ý mà còn giục chồng đi nhanh.

Người em trở lại con đường cũ rồi đi theo hướng dòng nước đục. Chàng đi mãi, đi mãi cũng chẳng thấy bản làng, con người đâu. Người em đi mãi cho đến khi trời sắp tối mới thấy được một túp lều nhỏ ven đường liền ghé vào xin nghỉ nhờ. Người em chui vào lều thì thấy một con vượn. Thấy người, vượn chào:

- Cúi, cúi! Út, út đến đó à? Có khỏe không?

Người em lấy cành cây đuôi vượn, vượn chạy trốn vào trong rừng. Trời tối mới thấy người anh về, người không có áo quần, mặt mũi đầy lông lá, cầm đầy râu, tóc tai bù xù. Gặp lại nhau, hai anh em ôm nhau khóc. Người anh khi ấy cất tiếng hỏi:

- Em có thấy chị dâu không?
- Không thấy chị dâu đâu, chỉ thấy con vượn. Em đập nó chạy vô rừng rồi – Người em trả lời.

Người anh hốt hoảng kêu lên:

- Trời, sao em lại đập chị dâu thế?

Người em vội nói rằng mình nhầm, xin lỗi anh đừng giận vì chàng không biết đó là vợ của anh trai. Người em khi ấy rủ anh về ở cùng một nhà với mình và nhận được sự đồng ý của anh.

Người anh sống một nhà với người em đã lâu, càng ngày càng thấy vợ của em xinh đẹp, dịu dàng và càng muốn lấy vợ của em hơn. Hôm đó, người anh rủ em vào rừng săn nai, người anh thấy một cái hồ sâu liền gọi người em đến:

- Em ơi, em xem có cái gì dưới hồ này.

Người em tưởng thật liền chạy đến xem. Người anh liền xô em ngã xuống hồ, người em có kêu gào mấy cũng không thềm nhìn. Anh khi ấy ra về, cứ nghĩ mình là “người em” đang về với vợ con. Khi anh về đến nhà, đưa cháu chạy ra hỏi:

- A! Bác về rồi. Sao bố cháu chưa về ạ?
- Cái thằng này! Bố đây mà! – Người anh trả lời

Đứa cháu cãi:

- Không phải, bác về rồi, còn bố cháu thì chưa về.

Người anh đi vào nhà, thấy em dâu đang giã gạo, người em dâu hỏi:

- Anh về rồi, sao chồng em chưa về?
- Anh là chồng em, sao em lại quên rồi? – Người anh nói

Em dâu cãi lại:

- Anh là anh chồng em, đừng nói lời thôi kéo trời đánh chết.

Đến đêm, người anh muốn vào buồng nằm với em dâu nhưng cô ấy cài cửa cẩn thận nên hẳn không vào được. Ngày hôm sau, con chó săn về nhà, chó cứ khóc “khít, khít”. Người vợ thấy thế lấy cơm cho chó ăn nhưng chó không chịu ăn mà cứ ngửa cổ nhìn lên mái nhà sủa vang. Người vợ khi ấy biết ý, liền nói:

- A, con chó muốn lấy sáo cho chủ nó.

Con chó săn cạp sáo chạy vào rừng, thả xuống cho chủ. Người em ở dưới hồ sâu, cứ thế cứ thổi sáo véo von. Muôn thú trong rừng nghe thấy tiếng sáo liền chạy đến xem, nào là khỉ, là hổ, là voi... Con voi liền xô cây ngã, thả cây xuống hồ cho người em nắm lấy, rồi voi dùng vòi, hất cả cây cả người lên. Người em vội chạy về nhà với vợ con, vợ chồng, cha con lại vui mừng cùng nhau sống chung một nhà.

Người anh không lừa được em dâu, bây giờ lại thấy em trai trở về nên ăn không ngon, ngủ không yên, cảm thấy vô cùng xấu hổ. Người em không đuổi anh đi, cũng không nói năng gì nhưng người anh vì xấu hổ nên đã tự bỏ đi. Hắn bỏ chạy, chạy đến một cái ao thì muốn uống nước, liền cúi xuống uống, không ngờ lại đâm đầu xuống ao, chết đuối hóa thành con thuồng luồng, cả đời sống nơi nước đục.

(Người kể: H'Truyền, xã Quảng Phú, huyện Krông Nô, tỉnh Đắk Nông)